

Norðurlandahúsið 15 ár - tillukku

Oddagrein

TILLUKKU og nógv góðynski framyvir. Føðingardagsbarnið, sum hevur traðkað sínar barnaskógvar og nú er at meta sum ein unglingi, er Norðurlandahúsið. Fimtan ár á baki er einki at tosa um, men tað hugsað verður, hvussu nógv liv og livsgleði føðingardagsbarnið hevur verið við til kveikja og spjæða hesi árin, kann sigast, at her er ikki talan um nakran ungling. Vit teljast millum teirra, sum meta Norðurlandahúsið sum ein av gimsteinunum í føroysku og eisini í norðnu krúnuni. Uttan iva kundi okkurt verið gjørt øðrvísi og betri, men vit eiga á føðingardegnum at gleðast um alt tað góða, ið hetta hús hevur havt við sær. Um teir mongu neistar tað hevur tendrað, og teir kyndlar tað hevur hildið loðandi.

NORÐURLANDAHÚSIÐ hevur verið við til at menna føroyskt mentanarlív. Tað hevur bygt brýr millum mentanarfólk heima og burturi. Tað hevur verið við til at geva føroyskari mentan og list íblástur uttanfrá, og tað hevur gjørt sitt til, at umheimurin er vorðin kunnugur við Føroyar og fólk ið her búleikast. Tað hevur eisini verið við til at skapa virðing millum ymsar stættir í samfelagnum. Vit hugsa her m.a. um tann óbeinleysis tyðningin tað hevur havt fyri at sameina vinnulívsl fólk og mentanarfólk, nakað, sum vit ikki eiga at undirmeta tyðningin av.

EITT samfelag uttan eina virkna og livandi mentan er deyðfótt. Eitt samfelag uttan eitt sunt og virkið vinnulív er eisini deyðfótt. Men eitt samfelag, sum bæði hevur eina livandi mentan og eitt virkið vinnulív, er nakað tú kanst byggja víðari ár og lata víðari til komandi ættarlið við stoltleika. Júst hesa dimensiónina við tveimum so rýðandi tættum í samfelagnum sum mentan og vinnulív hevur Norðurlandahúsið dugað at hjúklað um. Mongu tiltøkini í húsinum seinastu árin, sum fevna bæði um mentan og vinnulív og samfelagsviðruskifti annars benda á hetta. Vit vilja fegnir undirstrika hetta á føðingardegnum, tí tað er okkara samföring, at saman og í virðing fyri hvør øðrum, kunnu ein rík og livandi mentan og eitt sunt og virkið vinnulív vera við til at fœra okkara samfelag trygt inn í næstu öld.

NORÐURLANDAHÚSIÐ er annars so nógv, at tú hevur ikki pláss til at seta á prent alt tað, sum hetta húsið hevur verið karmur um. Stjórin í Norðurlandahúsinum sigur, at hann er vorðin so góður við hetta landið. Hann og undanmenn hansara skulu vita, at vit í Føroyum eru vorðin so góð við alt tað, sum m.a. tit hava kunna tilført hesum samfelagnum at livandi mentan úr umheiminum. Tit skulu vita, at tit við tykkara frálíka arbeiði hava víkkað sjónarring okkara. Tit hava verið við til at geva føroyingum neyðuga førleikan til at vísa virðing fyri nógvum av tí, sum onnur lond og onnur fólk skapa og standa fyri. Í okkara hugaheimi er ein av kjarnunum við Norðurlandahúsinum nettup hetta at skapa virðing millum listarfólk, millum stættir, millum lond og millum fólk. Álit, toleransa og ein sosialur hugburður millum menniskju og virðingum hvør fyri øðrum er tað, sum Norðurlandahúsið hevur verið við til at gróðurfesta í tað sinni føroyinga. Hetta er eisini nakað við sætt demokrati at gera. Tað eiga tit tøkki fyri.

Nú vit fara inn í eina nýggja öld eiga vit sjálvandi eisini at hyggja í bakspeglid og spyrja, hvat kundi verið gjørt betri. Men heldur enn at finnast at og vera negativ eiga vit í felag, Føroya fólk saman við núverandi og komandi nevnd, stjórum og starvsfólku í Norðurlandahúsinum, at fáa í lag orðaskifti um, hvussu karmurin kann fyllast enn betur út. Hetta verður tó ikki gjørt uttan figgarliga orku, og tað skal vera vón okkara, at myndugleikar, grunnar, vinnulívið oo. verða við til at skapa Norðurlandahúsinum enn betri figgarligar møguleikar í framtíðini. Eitt nú vilja útlendsku oljufelögin so fegin vinna pening úr føroysku undirgrundini. Hvi ikki brúka part av oljupengunum til nettup at menna hetta HÚS. Vit fara vónandi at siggja ein útvíking, har Norðurlandahúsið sum ein livandi vera verður meira sjónsk úti kring landið, tí bygdmar eru kanska tann mest týðandi parturin av føroysku mentanini.

Sosialurin

Lesarabrøv

Svar til Ólav Petersen

Ólavur Petersen hevur heitt á meg um at svara, hvørt duldar avtalur eru millum Tjóðveldisflokkinn og donsku stjórnina um føroysku undirgrundina. Svarið er sjálvsagt: Nei.

Orsøkin til spurningin frá Ólavi er, at eg í norskum útvarpi havi víst á, hvørjar avtalur í løtuni eru galdandi millum Føroyar og Danmark á hesum øki.

Eg havi onki ímóti, at Ólavur Petersen endurgevur brot úr samrøðu míni við norska útvarpið. Men fegnari hevði eg verið, um endurveingin var røtt og bein.

Undirgrundaravtalan er undirskrivað

Norski tíðindamaðurin spurdi, hvørja støðu eg hevði við innbjóðingina frá Kjeld Magne Bondevik forsætisráðharran til eitt komandi landsstýri um oljusamstarv við Noreg. Eg svaraði, at enn var henda innbjóðing ikki viðgjørd í Føroyum, men at vit sjálvsagt altíð

vóru fegin um at tosa við norska forsætisráðharran um samstarv. Eg vísti tó á, at í løtuni er ein undirgrundaravtala galdandi millum føroyska heimastýrið og donsku stjórnina, har donsk feløg og serfrøði hava ein framhjáreitt í føroyskari oljuleiting og oljuvinnu. Henda avtalan má sjálvsagt víðgerast og avgreiðast í samráðingum við donsku stjórnina, legði eg dent á.

Eg vísti sostatt til undirgrundaravtaluna, sum varð undirskrivað í Tinganesi tann 22. des. 1992 millum Atla Dam og Poul Schlüter. Annars kann eg upplýsa fyri Ólavi Petersen, at í felagslýsingini millum stjórnina og landsstýrið frá 12. oktober í 1993 verður aftur víst til undirgrundaravtaluna. Og skoytt verður uppí, at metast skal um, hvussu avtalan skal »udmøntes«, sum tað stendur skrivað. Samstundis heitir stjórnin á donsk feløg um at bjóða seg fram í føroyskum oljuleit-

ingarvirksemi.

Undirgrund og donsk feløg

Tað, sum eg annars veit um undirgrundaravtaluna, er, at donski javnaðarflokkurin á heysti í 1992 strongdi á, fyri at almenna danska oljufelagið DONG skuldi fáa ein greiðan framhjáreitt í føroysku undirgrundini. Hvørt oljudirektivið hjá ES og áhugamálini hjá A.P. Møller skumpaðu undir, at føroyingar yvirtøku málsøkið, havi eg ikki skjálprógv uppá.

Men eg vil fegin frætta nærri, hvaðani Ólavur Petersen hevur sínar upplýsingar og skjálprógv.

Avtalur skulu haldast ella broytast

Samanumtikið haldi eg, at Ólavur Petersen tíverri man hava misskilt okkurt. Bæði í undirgrundarmálinum og í míni samrøðu við norska útvarpið. Donsk og føroysk áhugamál eru í fleiri førum

móstríðandi, tá tað snýr seg um føroysku undirgrundina. Tann spurningin eiga vit at víðgera opið. Men kortini kunnu vit ikki renna undan gjørdum avtalum við donsku stjórnina. Tí eiga vit heldur at arbeiða fyri at fáa greiðar linjur og broyta avtalurnar eftir okkara ynskjum. Eftir mínum og Tjóðveldisflokksins tykki skulu vit jú hava yvirvaldsrættin yvir Føroyum og harvið undirgrundini.

Vit eiga sjálvsagt eisini at tosa við norsku stjórnina um møguligt samstarv – eins væl og við Danmark, tá vit eru javnbjóðis partar. Alt hetta verður munandi greiðari, tá nýggir politiskir karmar eru gjørdir millum Føroyar og Danmark.

Og tað var tað, sum eg segði við norska útvarpið tann 1. mai.

Vinarliga
Høgni Hoydal

Haldið sosialin

Karl Robert Johansen, Strendur, Ólavur Høinesen, Leirvík, Jóannes Højsted, Eiði, Eva Mortensen, Runavík, Andreas Petersen, Syðrugøtu, Dan R. Petersen, Fuglafjørður, Jancy Olsen, Tofir og Sylverius Jacobsen, Skála

Valevnini í Eysturoy takka so hjartaliga veljarum sínum fyri stuðulin, so at Eysturoy vann mannin aftur á løgting.